

[Etusivu](#) > ... > [Kanteen Nostaminen](#) > [Oikeusapu](#) > Belgium

Oikeusapu

Belgia

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Mitä kustannuksia oikeudenkäyntiin liittyy, ja kuka ne yleensä maksaa?

Kustannuksiin viitataan oikeudellisella termillä *dépens*. Se kattaa useat eri kulut, joista on säädetty oikeudenkäyntilain (*Code judiciaire*) 1018 §:ssä.

Kustannukset käsittävät seuraavat kulut:

1. erilaiset kirjaamo- ja rekisteröintimaksut sekä leimaverot, jotka on maksettu ennen leimaverolain kumoamista
2. oikeudenkäyntiasiakirjoihin liittyvät kulut sekä palkat ja palkkiot
3. maksu tuomion oikeaksi todistetusta jäljennöksestä
4. tutkintatoimista aiheutuvat kustannukset, kuten todistajien ja asiantuntijoiden palkkiot
5. tuomarien ja syyttäjien, kirjaajan ja asianosaisten matka- ja oleskelukustannukset, kun matka perustuu tuomarin määräykseen, ja yksinomaan oikeudenkäyntiä varten laadituista asiakirjoista aiheutuvat kustannukset
6. oikeudenkäyntilain 1022 §:ssä tarkoitettu korvaus oikeudenkäyntikuluista
7. oikeudenkäyntilain 1734 §:n mukaisesti nimetyn sovittelijan palkkiot, palkat ja kulut
8. korvaus, josta säädetään talousarviorahaston perustamisesta toisen vaiheen oikeusapua varten 19.3.2017 annetun lain 4 §:n 2 momentissa (*loi instituant un fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne*).

Korvaus oikeudenkäyntikuluista on kiinteämääräinen korvaus asianajajan kuluista ja palkkioista, joita voittanut osapuoli voi vaatia hävinneeltä osapuolelta.

[Kuka voi hakea korvausta oikeudenkäyntikuluista?](#)

Oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta säädetään oikeudenkäyntilain 1022 §:ssä. Se on kiinteämääräinen korvaus voittaneen osapuolen asianajajan kuluista ja palkkioista.

Tuomioistuin voi jommankumman osapuolen pyynnöstä, joka on esitetty tuomioistuimelle, ja erityisin syin perustellulla päätöksellä joko pienentää tai suurentaa korvausta kuninkaan päätöksessä asetettujen enimmäis- ja vähimmäismäärien rajoissa. Tuomioistuin ottaa arvioinnissaan huomioon

- hävinneen osapuolen taloudellisen aseman korvauksen määrän pienentämiseksi
- asian monimutkaisuuden
- voittaneelle osapuolelle sopimuksen perusteella maksettavan korvauksen
- tilanteen ilmeisen kohtuuttomuuden.

2 Mitä oikeusavulla tarkoitetaan?

Oikeusapu koostuu seuraavista:

- Ensimmäinen oikeusneuvontakerta (ensimmäisen vaiheen oikeusapu) on kaikille maksuton. Tällaista

oikeusneuvontaa saa asianajajaliiton hyväksymältä asianajajalta (*avocat agréé*).

- Lisäksi tietyt henkilöryhmät saavat maksuttomasti apua asianajajalta asian käsittelyyn kaikissa oikeusasioissa (toisen vaiheen oikeusapu). Nämä asianajajat ovat mukana vapaaehtoisesti. He tarjoavat asiakkailleen samoja palveluja, jotka kuuluvat maksulliseen oikeusapuun. Näihin kuuluvat neuvonta, avustaminen ja edustaminen oikeudenkäynti-, hallinto- tai sovittelumenettelyssä.
- Oikeusavussa sellaiset henkilöt, joilla ei ole riittäviä tuloja oikeudenkäyntiin tai muihin menettelyihin liittyvien kulujen kattamiseksi tai rekisteröinti- ja kirjaamomaksujen sekä tuomion oikeaksi todistetusta jäljennöksestä suoritettavan maksun maksamiseksi, vapautetaan näistä kuluista kokonaan tai osittain. Oikeusapu takaa myös tietyt palvelut asianosaisille maksuttomasti. Näitä ovat tiettyjen virkamiesten (*officiers publics et ministériels*), kuten haastemiesten ja notaarien, palvelut sekä teknisen neuvonantajan apu asiantuntijalausunnoissa tai sovittelussa.

3 Millä perusteella oikeusapua voidaan myöntää?

Toisen vaiheen oikeusavun saamiseksi hakijan on täytettävä kaksi ehtoa:

- Hakemuksen on täytettävä käsiteltäväksi ottamisen edellytykset tai oltava täysin perusteltu.
- Taloudellisen tilanteen on täytettävä [edellytykset](#), jotka määrittellään oikeudenkäyntilain 508/13/1-508/13/4 §:ssä. Pykälät on lisätty 31.7.2020 annetulla lailla oikeudenkäyntilain muuttamisesta toisen vaiheen oikeusavun ja oikeusavun saatavuuden parantamiseksi korottamalla asiassa sovellettavia tulojen enimmäismääriä.

Oikeusapu on kokonaan maksutonta seuraavissa tapauksissa:

Kyseessä on yksittäinen henkilö, jonka nettokuukausitulot ovat alle 1 426 euroa.

Kyseessä on yksittäinen henkilö, jolla on huollettavia, tai henkilö, joka asuu yhdessä puolison tai muun sellaisen henkilön kanssa, jonka kanssa he muodostavat kotitalouden, ja kotitalouden nettokuukausitulot ovat alle 1 717 euroa.

Oikeusapu on osittain maksutonta seuraavissa tapauksissa:

Kyseessä on yksittäinen henkilö, jonka nettokuukausitulot ovat 1 426–1 717 euroa.

Kyseessä on yksittäinen henkilö, jolla on huollettavia, tai henkilö, joka asuu yhdessä puolison tai muun sellaisen henkilön kanssa, jonka kanssa he muodostavat kotitalouden, ja kotitalouden nettokuukausitulot ovat 1 717–2 007 euroa.

Oikeusavun saajan maksettavaksi jää enintään 125 euroa.

Määrät ovat olleet voimassa 1.9.2022 lähtien.

Oikeusapua myönnetään myös henkilöille, jotka pystyvät osoittamaan, että heidän toimeentulonsa on riittämätön. Oikeusaputoimiston päätös, jolla myönnetään toisen vaiheen oikeusapu osittain tai kokonaan maksuttomasti, on osoitus riittämättömästä toimeentulosta.

4 Myönnetäänkö oikeusapua kaikenlaisiin oikeudenkäynteihin?

Kyllä.

5 Onko kiireellisten tapausten varalle olemassa erityismenettelyä?

Kyllä.

Kiireellisissä tapauksissa oikeusaputoimisto voi väliaikaisesti myöntää hakijalle kokonaan tai osittain maksutonta oikeusapua, vaikka hakija ei ole esittänyt kaikkia todistusasiakirjoja tai osaa niistä. Hakijan on toimitettava todistusasiakirjat oikeusaputoimiston asettamassa määräajassa, joka on enintään 15 päivää päätöksen tekopäivästä. Jos asiakirjoja ei toimiteta, oikeusapu päättyy ilman eri toimenpiteitä.

Asian kiireellisyyden arvioi oikeusaputoimisto.

Hakijan tai hänen asianajajansa on jätettävä hakemus, joka koskee kokonaan tai osittain maksutonta toisen

vaiheen oikeusapua, suullisesti tai kirjallisesti alueellisesti toimivaltaiseen oikeusaputoimistoon.

Hakemuksen voi jättää myös 27.1.2003 annetussa neuvoston direktiivissä 2003/8/EY (oikeussuojakeinojen parantamisesta rajat ylittävissä riita-asioissa vahvistamalla oikeusapuun kyseisissä riita-asioissa liittyvät yhteiset vähimmäisvaatimukset) tarkoitetun toimivaltaisen viranomaisen eli liittovaltion oikeusministeriön siviiliasioissa tehtävästä kansainvälisestä yhteistyöstä vastaavan yksikön (*Service de coopération internationale civile du SPF Justice*) välityksellä.

6 Mistä saan lomakkeen oikeusavun hakemista varten?

Hakija voi ottaa yhteyttä oman alueensa oikeusaputoimistoon.

- Oikeusaputoimistot, joissa saa ranskankielistä palvelua: <https://avocats.be/fr/bureaux-daide-juridique-baj>.
- Oikeusaputoimistot, joissa saa hollanninkielistä palvelua: <https://www.advocaat.be/nl/gratis-rechtsbijstand/tweedelijnsbijstand>

Yhteydenoton jälkeen toimivaltainen oikeusaputoimisto lähettää täytettävän oikeusapuhakemuslomakkeen hakijalle.

7 Mitä asiakirjoja oikeusapuhakemukseen on liitettävä?

Liitettävät todistusasiakirjat vaihtelevat sen mukaan, mihin henkilöryhmään hakija kuuluu. Jos samassa taloudessa asuu yksi tai useampi täysi-ikäinen henkilö, todistusasiakirjat on esitettävä myös näiden henkilöiden tuloista.

Muitakin asiakirjoja voidaan pyytää sen varmistamiseksi, että hakija täyttää maksuttoman oikeusavun saamista koskevat edellytykset.

On myös otettava huomioon, että tietyillä asiakirjoilla on rajoitettu voimassaoloaika. Niiden on oltava päivätty enintään kaksi kuukautta aiemmin, kun oikeusapuhakemus jätetään.

1) Hakija on työssäkäyvä palkkatyöntekijä:

- todistus siitä, keitä kotitalouteen kuuluu (*composition de ménage*) (voimassaoloaika: kaksi kuukautta)
- viimeisin verolaskelma (*avertissement-extrait de rôle*)
- kaksi viimeisintä palkkakuittia (kahdelta täydeltä työkuukaudelta)
- kuluvan vuoden palkkakuitit, joista käyvät ilmi etuudet ja lomarahat
- urakatyöntekijät: vuosilomista vastaavan kansallisen toimiston (*Office national des vacances annuelles*) toimittama todistus vuosilomaoikeudesta
- vuokratyöntekijät: todistus, josta käyvät ilmi kahden viime kuukauden tulot.

2) Hakija on työssäkäyvä itsenäinen ammatinharjoittaja:

- todistus siitä, keitä kotitalouteen kuuluu (*composition de ménage*) (voimassaoloaika: kaksi kuukautta)
- viimeisin verolaskelma (*avertissement-extrait de rôle*)
- kirjanpitäjän toimittama todistus, jossa mainitaan keskimääräiset nettotulot kolmen viime kuukauden ajalta
- viimeisin arvonlisäveroilmoitus.

3) Hakija on työkyvytön:

- todistus siitä, keitä kotitalouteen kuuluu (*composition de ménage*) (voimassaoloaika: kaksi kuukautta)
- viimeisin verolaskelma (*avertissement-extrait de rôle*)
- sairausvakuutuskassan toimittama todistus (*attestation de la mutuelle*), jossa mainitaan kahden viime kuukauden aikana maksetut etuudet
- vähintään vuoden työkyvyttömänä olleet hakijat: vuositodistus (*attestation annuelle*).

4) Hakija on eläkeläinen:

- todistus siitä, keitä kotitalouteen kuuluu (*composition de ménage*) (voimassaoloaika: kaksi kuukautta)
- viimeisin verolaskelma (*avertissement-extrait de rôle*)
- eläkkeistä vastaavan kansallisen toimiston (*Office national des pensions, ONP*) toimittama todistus

(voimassaoloaika: kaksi kuukautta).

5) Hakija on työtön:

- **todistus** siitä, keitä kotitalouteen kuuluu (*composition de ménage*) (voimassaoloaika: kaksi kuukautta)
- viimeisin verolaskelma (*avertissement-extrait de rôle*)
- todistus, jossa mainitaan maksetut työttömyyskorvaukset kahden viime kuukauden ajalta.

6) Hakija saa tukea CPAS-keskukselta (*centre public d'action sociale, CPAS*):

- CPAS:n toimittama todistus, jossa mainitaan tuen tyyppi ja sen määrä (voimassaoloaika: kaksi kuukautta).

7) Hakija saa vanhuuseläkettä täydentävää tukea (*revenu garanti aux personnes âgées, GRAPA*):

- ONP:n toimittama todistus, jossa täsmennetään GRAPA-tuen määrä.

8) Hakija saa vammaistukea:

- liittovaltion ministeriön sosiaaliturvasta vastaavan yksikön (*SPF sécurité sociale*) toimittama todistus, jossa mainitaan maksetut korvaukset kahden viime kuukauden ajalta.

9) Hakija asuu tuetussa vuokra-asunnossa:

- laskelma tuetun vuokra-asunnon vuokran määrästä.

10) Hakija on velkajärjestelyssä:

- todistus siitä, keitä kotitalouteen kuuluu (*composition de ménage*) (voimassaoloaika: kaksi kuukautta)
- viimeisin verolaskelma (*avertissement-extrait de rôle*)
- velkasovittelijan toimittama todistus, josta käy ilmi hänen hakijalle maksama korvauksen määrä, perhe-etuuksien määrä, jos ne sisältyvät tähän määrään, sekä maksettujen kiinteiden kulujen määrä (voimassaoloaika: kaksi kuukautta).

11) Hakija on alle 18-vuotias:

- kopio henkilökortista tai muusta virallisesta asiakirjasta, jolla alaikäisyys todistetaan.

12) Hakija on oleskeluluvan hakija:

- todistus, josta luvaton oleskelu käy ilmi (esim. lisätiedot, maastapoistumismääräys, oleskeluluvan epäämispäätös, passi).

13) Hakija on vanki:

- vangitsemistodistus.

8 Minne oikeusapuhakemus toimitetaan?

Jos hakijan tiedossa on asianajaja, jolta saa maksutonta toisen vaiheen oikeusapua, hän voi ottaa suoraan yhteyttä kyseiseen asianajajaan. Jos asianajaja suostuu antamaan apua asian käsittelyssä, hän pyytää oikeusaputoimistoa nimeämään itsensä tehtävään.

Jos hakijan tiedossa ei ole asianajajia, joilta saa maksutonta oikeusapua, hän voi ottaa yhteyttä alueellisesti toimivaltaiseen oikeusaputoimistoon, josta hän saa tällaisen asianajajan yhteystiedot.

9 Miten saan tietää, onko minulla oikeus saada oikeusapua?

Oikeusaputoimiston päätöksestä ilmoitetaan hakijalle 15 päivän kuluessa hakemuksen jättämisestä. Epäämispäätös on perusteltava. Päätöksen tiedoksiannossa on oltava tiedot, jotka ovat muutoksenhaun vireillepanon kannalta tarpeen.

10 Miten minun tulee toimia, jos minulla on oikeus saada oikeusapua?

Hakijan on otettava yhteyttä itse valitsemaansa tai oikeusaputoimiston nimeämään asianajajaan.

11 Jos oikeusapua on myönnetty, kuka valitsee asianajajan?

Oikeusaputoimisto nimeää asianajajan oikeusapua vapaaehtoisesti tarjoavien luettelosta.

12 Kattaako oikeusapu kaikki menettelyyn liittyvät kustannukset?

Oikeusapu kattaa haastemiesten ja asiantuntijoiden palkkiot sekä toimitus- ja rekisteröintimaksut. Toisen vaiheen oikeusavun tavoin tämä ei tapahdu automaattisesti, vaan oikeusapua on pyydettävä sen tuomioistuimen oikeusaputoimistolta, jossa asia on pantu vireille (oikeudenkäyntilain 664 §:n ja sitä seuraavien pykälien mukaan).

13 Jos oikeusavun määrää on rajoitettu, kuka vastaa lopuista kustannuksista?

Osittain maksuton oikeusapu ei tarkoita sitä, että se kattaisi vain tietyt palvelut tai kustannukset. Tällä tarkoitetaan yksinkertaisesti sitä, että osittain maksuttoman oikeusavun saajan maksettavaksi jää enintään 125 euroa. Kokonaan maksuttoman oikeusavun saajan ei puolestaan tarvitse maksaa mitään. Sekä kokonaan että osittain maksuttoman oikeusavun saajat hyötyvät samoista palveluista.

14 Kattaako oikeusapu myös muutoksenhakuvaiheen?

Kyllä.

15 Voidaanko oikeusapu peruuttaa ennen kuin oikeudenkäynti on päättynyt (tai jopa periä takaisin oikeudenkäynnin päätyttyä)?

Kyllä.

Jos edellytykset, joiden perusteella hakijalle myönnettiin kokonaan tai osittain maksutonta toisen vaiheen oikeusapua, muuttuvat, hakijan on ilmoitettava viipymättä asiasta asianajajalleen, joka ilmoittaa asiasta oikeusaputoimistolle.

Oikeusaputoimisto voi myös päättää oikeusavun lopettamisesta asianajajan perustellusta pyynnöstä, jos asianajaja katsoo, että hänen antamastaan avusta ei ole hyötyä.

Oikeusapu voidaan peruuttaa myös silloin, jos oikeusavun saaja ei selvästikään tee yhteistyötä etujensa puolustamiseksi (esim. jättää vastaamatta asianajajan esittämiin pyyntöihin).

16 Voiko oikeusavun epäämistä koskevaan päätökseen hakea muutosta?

Jos hakemus evätään, asiaan voidaan hakea muutosta työtuomioistuimessa (*Tribunal du travail*) toimittamalla kirjallinen tai suullinen hakemus sen kirjaamoon. Muutosta on haettava kuukauden kuluessa oikeusaputoimiston päätöksen tiedoksiantamisesta.

17 Keskeyttääkö oikeusapuhakemus vanhentumisajan kulumisen?

Osittain maksuton oikeusapu ei tarkoita sitä, että se kattaisi vain tietyt palvelut tai kustannukset. Tällä tarkoitetaan yksinkertaisesti sitä, että osittain maksuttoman oikeusavun saajan maksettavaksi jää enintään 125 euroa. Kokonaan maksuttoman oikeusavun saajan ei puolestaan tarvitse maksaa mitään. Sekä kokonaan että osittain maksuttoman oikeusavun saajat hyötyvät samoista palveluista.

■ Päivitetty viimeksi: 23/07/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.